

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze diplomové práce

**Vybrané změny v účetnictví (výkaznictví) nevýdělečných organizací veřejného
sektoru od roku 2010**

Bc. Lucie Blažková

©2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá účetnictvím a především výkaznictvím nevýdělečných organizací veřejného sektoru, v souvislosti se zásadními změnami, ke kterým došlo v této oblasti od roku 2010. Cílem práce je zhodnotit stav výkaznictví vybrané příspěvkové organizace před změnami a po nich. V teoretické části jsou shrnuty změny v účetnictví vybraných účetních jednotek, kterých se účetní reforma dotkla nejvíce. Dále je charakterizován neziskový veřejný sektor a vybrané účetní jednotky, základní principy jejich hospodaření a vedení účetnictví. Zároveň je v této části uveden ucelený přehled o změnách právních předpisů, které nejvíce ovlivnily vedení účetnictví vybraných účetních jednotek. Praktická část je tvořena základními informacemi o příspěvkové organizaci Divadlo Alfa. Hospodaření a účetnictví této příspěvkové organizace je stručně popsáno spolu s vybranými účetními příklady, výkazy a jejich změnami. V závěru této diplomové práce je uveden doporučený postup při zpracování účetních výkazů vybraných účetních jednotek, a to i s ohledem na předpokládaný budoucí vývoj v České republice, který je stále více spjat se změnami v zahraničí a zejména v Evropské unii.

Klíčová slova: účetnictví, nevýdělečná organizace, výkazy, účetní legislativa, hospodářský výsledek, zisk, ztráta, nezisková činnost, příspěvková organizace

Úvod

Hlavním předpokladem účetnictví je věrné zobrazování skutečností, které jsou jeho předmětem. V účetnictví veřejného sektoru proto bylo nutné vytvořit a přijmout nové předpisy, podle nichž se musí vybrané účetní jednotky při vedení účetnictví řídit. V roce 2010 došlo k účetní reformě, jejímž nejsložitějším a nejdůležitějším krokem byl přechod z peněžního principu vedení účetnictví na princip aktuální, kdy jsou veškeré transakce zaúčtovány k okamžiku jejich vzniku. Účetní reforma znamenala nejen úpravu právních předpisů, změnu vedení účetnictví, ale také změny technologické za účelem digitalizace a elektronizace veškerých účetních záznamů. Díky tomu jsou finanční výkazy plnohodnotným zdrojem informací, které jsou včasné, přesné, srozumitelné, srovnatelné a využitelné pro své uživatele.

Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je vybrané změny v účetnictví nevýdělečných organizací veřejného sektoru charakterizovat a předložit tak ucelený přehled o jejich principech, na jejichž základě je účetnictví těchto vybraných účetních jednotek založeno. Zároveň vyhodnotit dopad těchto změn a doporučit možný postup v oblasti výkaznictví účetních jednotek s ohledem na výsledky vlastního výzkumu. V souvislosti s hlavním cílem jsou specifikovány další cíle, mezi které patří vymezení a sjednocení základních účetních pojmů, charakteristika veřejného sektoru, zařazení a specifikace státních nevýdělečných organizací. Dalším cílem je porovnání vybraných změn, které nastaly od roku 2010 až do současnosti a jejich zobrazení v účetní praxi nevýdělečných organizací.

Metodika

Za účelem dosažení stanovených cílů byly získány informace z různých zdrojů. Stěžejním zdrojem při získávání informací byla relevantní právní úprava a její změny do současnosti, dále odborná literatura týkající se této problematiky a údaje z účetnictví konkrétního subjektu. Teoretická část práce je založena na čerpání informací z odborné literatury – řady knižních publikací, internetových zdrojů i souvisejících odborných článků. Mezi metody, které jsou v této části práce využity, patří deskriptivní analýza získaných informací, syntéza a bylo využito i citací autorů. V části praktické je využita zejména metoda komparace, pomocí níž je srovnáván stav před změnami v účetnictví a po nich. Díky metodě pozorování je pak možné získané informace vyhodnotit a zaznamenat.

Zhodnocení výsledků

Ze srovnání finančních výkazů, které vybraná příspěvková organizace Divadlo Alfa vytvořila za sledované období 2009 až 2013, je patrné, že největší proměnou prošla především vizuální stránka výkazů, po obsahové stránce došlo k největším změnám při přechodu z let 2009 na 2010. Díky účetní reformě používají nevýdělečné organizace nové upravené výkazy, které činí celkové výkaznictví nevýdělečných organizací přehlednější.

Závěr

Za hlavní cíl byla v této diplomové práci zvolena charakteristika vybraných změn v účetnictví nevýdělečných organizací, ke kterým došlo díky účetní reformě v roce 2010 a později. Změny byly z teoretického hlediska popsány na základě analýzy právních předpisů a jejich změn a na základě informací získaných z odborné literatury. Cíle, které byly v rámci této diplomové práce stanoveny, byly splněny. Nejdůležitější změnou v účetnictví veřejných financí byl přechod z peněžního principu na princip akruální, který naprosto změnil podstatu účtování o účetních případech. Nově se tak musely účetní jednotky přizpůsobit účtování účetních případů k okamžiku, ke kterému skutečně nastaly. Díky zveřejnění nových Českých účetních standardů byl VÚJ tento přechod ulehčen, standardy tak doplnily platné zákony a předpisy.

V praktické části bylo stručně charakterizováno Divadlo Alfa. Bylo popsáno jeho hospodaření a zobrazeny změny ve výkaznictví, ke kterým došlo v průběhu let 2009 až 2014. Byla porovnána především struktura a obsahová stránka výkazů v roce 2009 s rokem 2010, kdy došlo k největším změnám v účetnictví veřejných financí. Dále byly zachyceny změny v následujících letech, které ovlivnily oblast výkaznictví vybraných účetních jednotek veřejného sektoru v České republice.

Na základě vlastního zpracování lze konstatovat, že změny, ke kterým došlo od roku 2010 včetně, byly změny k lepšímu. Díky těmto změnám byla obnovena hlavní funkce účetních výkazů, tedy podávání kvalitních a relevantních účetních informací. Veškeré výkazy jsou přehlednější než před rokem 2010 a zajišťují tak snadnější porovnání s ostatními vybranými účetními jednotkami veřejného sektoru. Příspěvkové organizace by se měly nadále snažit při vedení účetnictví o transparentnost a především sjednocenost, díky čemu bude zajištěna větší přehlednost pro uživatele účetních závěrek. V budoucnu je jedním z plánovaných kroků konsolidace všech vybraných účetních jednotek za účelem vytvoření sjednocených výkazů za Českou republiku. Dosažení tohoto cíle je možné nejen s Pomocným analytickým přehledem či dalšími legislativními úpravami, ale především s informovaností těchto účetních jednotek.

Použité zdroje:

- 1) MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2011, 254 s. ISBN 978-80-7263-675-4
- 2) NOVÁKOVÁ, Štěpánka. *Účetnictví příspěvkových organizací od 1. 1. 2012: (sbírka souvztažností s výkladem)*. Vyd. Praha: INTES, 2012, 188 s. ISBN 978-80-904560-1-3
- 3) ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace: vznik, účetnictví, daně*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 155 s. ISBN 978-80-247-4041-6
- 4) Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných ÚJ a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech)
- 5) Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky
- 6) Zákon č. 304/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony
- 7) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů